

Березень, 2026 р.
№№ 5-6 (772-773)

Видається з березня 1993 року

МАЙБУТТЯ

Газета освітян Хмельниччини

пам'ять

Від аудиторії – до окопу

Хмельницький ліцей №13 тепер носить ім'я свого вчителя історії, який віддав життя за Україну. Відповідне рішення ухвалили на сесії депутати Хмельницької міської ради.

Ініціативу міського голови Олександра Симчишина підтримали одностайно, врахувавши результати громадських обговорень та волю трудового колективу закладу, де Роман Володимирович викладав протягом років, повідомили у навчальному закладі.

Роман Ткаченко народився у сім'ї вчителів у селі Редвинці. Його життя було тісно пов'язане з історією та спортом: він займався альпінізмом, греблюю, брав участь у військово-історичних реконструкціях. Після завершення навчання у Кам'янець-Подільському педінституті 1992 року розпочав педагогічну діяльність

у Хмельницькій школі №28 (нині ліцей №13).

Уже на другий день повномасштабного вторгнення російських військ учитель історії добровольцем вступив до лав 86-го батальйону територіальної оборони.

Роман Ткаченко пройшов найгарячіші точки фронту, брав участь у звільненні Харківщини (райони Ізюма та Балаклії), воював на Донеччині та Херсонщині, був командиром відділення та наставником для молодих бійців.

Життя захисника обірвалося 4 листопада 2023 року в селі Кринки на Херсонщині під час артилерійського обстрілу. Посмертно він нагороджений орденом «За мужність» III ступеня та достоєний звання «Почесний громадянин Хмельницької міської територіальної громади».

ініціатива

Молодіжний омбудсман

Нещодавно на Хмельниччині було презентовано проєкт «Шкільний Омбудсман». Днями ж, задля створення справедливого та правового середовища у вищих навчальних закладах, за ініціативи Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини стартував проєкт «Молодіжний омбудсман». Ця ініціатива покликана підвищити рівень правової грамотності здобувачів вищої освіти, попередити прояви дискримінації та булінгу, зміцнити принципи академічної доброчесності, забезпечити ефективний діалог між студентами та адміністрацією освітнього закладу.

Голова обласної ради Віолета Лабазюк зустрілася з кращими представниками вищих навчальних закладів Хмельниччини, зокрема й обласних комунальних закладів, аби особисто привітати молодь з важливим кроком у їхньому житті. У заході також взяли участь представниця Уповноваженого ВРУ з прав людини у Хмельницькій області Оксана Кізаєва та керівництво обласної виконавчої влади.

Віолета Олександрівна наголосила, що Хмельниччина є однією з пілотних областей, яка масштабно долучилася до вирішення проблеми булінгу серед школярів та молоді, адже у минулі роки за ініціативи обласної ради в освітніх закладах регіону було проведено низку навчальних тренінгів, спрямованих на покращення обізнаності педагогів з питань профілактики дискримінації в освітньому середовищі.

«Хочу також анонсувати, що з метою активнішого залучення молоді до життя нашого краю триває створення дорадчого органу при голові обласної ради – Консультативної ради з питань молодіжної політики. Переконана, у складі цього органу ефективно працюватимуть й молодіжні омбудсмани», – зазначила голова обласної ради.

Молодіжний омбудсман є незалежним посередником між здобувачами вищої освіти, адміністрацією вишу, науково-педагогічними працівниками, органами студентського самоврядування та іншими учасниками освітнього процесу. Тому під час зустрічі присутні окреслили напрямки їхньої діяльності, а також обговорили виклики та можливості на шляху молодого лідера.

позашкілля

Простір турботи і спілкування

На Хмельниччині відбувся День спільноти «Позашкілля – простір турботи «Ти як?»», присвячений підтримці ментального здоров'я дітей та розвитку безпечного освітнього середовища в закладах позашкільної освіти. Захід об'єднав фахівців сфери соціальної підтримки, педагогів і спеціалістів, які працюють з дітьми.

Участь у заході взяв заступник начальника обласної військової адміністрації Роман Ужва. Він привітав учасників та наголосив на важливості позашкільної освіти як простору розвитку, підтримки й безпеки для дітей, особливо в умовах повномасштабної війни.

«Саме позашкілля дозволяє створити для дітей простір турботи та спілкування, де вони можуть розвивати свої здібності, відволіктися від стресу та знайти підтримку серед однолітків і наставників», – зазначив Роман Ужва.

Організаторкою та модераторкою події виступила регіональна координаторка Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?» Інна Кукал. Учасникам також презентували можливості програми, ініційованої першою леді України Оленою Зеленською,

спрямованої на формування культури турботи про ментальне здоров'я в суспільстві.

У межах заходу спікери поділилися власними напрацюваннями та практиками роботи з дітьми. Зокрема, йшлося про роль творчості у підтримці емоційного стану дітей, важливість безгнотного навчання, а також інтеграцію підходів до збереження ментального здоров'я у діяльність гуртків та секцій.

Для педагогів закладів позашкільної освіти психологи Центру життєстійкості Карітас Хмельницький УГКЦ провели підтримуючу сесію. Учасники долучилися до практичних занять, обговорили ефективні

інструменти роботи з дітьми та опрацювали методиками, які допомагають створювати у позашкіллі середовище турботи, довіри та психологічної підтримки.

Також у рамках Дня спільноти у Хмельницькому палаці творчості дітей та юнацтва відбувся урок ментального здоров'я для дітей з участю психолога ДСНС. Під час заняття учасники говорили про важливість емоційної підтримки та провели заняття з арттерапії.

Діти передали свої малюнки і творчі вироби ГУ ДСНС як символ вдячності, підтримки та поваги до їхньої щоденної служби.

проект

Допоможе Барнахус

Створення центру Барнахус – це завжди результат синергії та злагодженої роботи задля створення безпечного простору для дитини, яка постраждала або стала свідком насильства. Нещодавно команда майбутнього центру Барнахус Хмельницької області відвідала з пізнавальним візитом такий центр у Чернівцях.

Обмін досвідом між регіонами – це найефективніший шлях до якісного запуску нових центрів. Для команди з Хмельниччини цей візит став важливим етапом для створення та запуску центру Барнахус, адже дозволив побачити, як теоретичні алгоритми втілюються у щоденній практиці чернівчан.

Подолани не лише ознайомилися з роботою центру, а й пройшли маршрут, який у Барнахусі долає дитина: від входу до простору – і до проведення процесуальних дій.

Такий досвід допоміг краще відчувати, як саме формується безпечне, дружнє до дитини середовище.

На прикладі роботи чернівецького центру фахівці побачили, як продуманий простір, налагоджені процеси та міжвідомча взаємодія працюють на головну мету – зменшення повторної травматизації дитини та забезпечення для неї максимально чутливого супроводу.

Важливою частиною візиту стало і відкриття професійне спілкування з колегами, які вже мають практичний досвід роботи. Такі зустрічі допомагають знаходити дієві рішення для щоденних викликів та зміцнюють міжрегіональну співпрацю між командами, які спільно розвивають цю модель в Україні.

Проект «Впровадження моделі Барнахус для захисту дітей, постраждалих від насильства», реалізують МБФ «Українська фундація громадського здоров'я» «Право на здоров'я» (HealthRight International) в Україні за підтримки Дитячого фонду UNICEF Ukraine та Міжвідомча координаційна рада з питань правосуддя щодо неповнолітніх.

у наших вишах

Студенти – народ кмітливий і креативний

У Хмельницькій громаді відбувся фінал інтелектуального турніру «Студентська битва – 2026»

Цьогоріч участь взяли 39 команд із 7 закладів вищої освіти міста – близько 400 учасників.

Турнір проходив у два етапи, де команди змагалися за вихід у фінал.

У вирішальній фазі суперництва учасники демонстрували свої знання у таких блоках:

- Мовний код
- Мистецтвознавчий ребус
- Меми, коти, рок-н-рол
- Лабораторія фактів
- Теорія великого спорту
- За лаштунками літописів
- Конституційний код

Відтак перемогу в турнірі виборола команда «Горизонт» Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії. Друге місце посіли «Інтелектуальні лідери» Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Третє здобули «Розумники» Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова.

Найважливішим результатом турніру став безцінний практичний досвід і нові знання, набуті студентами.

профорієнтація

«Реактор знань»: шлях у майбутнє

У навчально-тренувальному центрі Хмельницької АЕС розпочав роботу унікальний освітній проєкт «Реактор знань». Ініціативу реалізують АТ «НАЕК «Енергоатом», філія «ВП ХАЕС» спільно з ГО «Українське ядерне товариство».

Хмельницька АЕС стала першою локацією, де стартував цей всеукраїнський освітній проєкт. Його мета – створення мережі сучасних позашкільних центрів для поглибленого та інтерактивного вивчення фізики й математики школярами міст-супутників українських АЕС.

Цьогоріч навчання розпочалося для учнів 8 класів. До участі в проєкті зареєструвалися 57 школярів, які відвідуватимуть заняття до кінця навчального року. Після завершення курсу учасники отримають сертифікати випускників освітнього центру.

Для реалізації проєкту придбано сучасне навчальне обладнання, яке дозволить учням на практиці опановува-

ти курси математики та фізики, проводити експерименти і глибше розуміти закономірності природничих наук.

З початком роботи освітнього центру учасників привітали генеральний директор філії «ВП ХАЕС» Андрій Козюра, виконавчий директор з персоналу АТ «НАЕК «Енергоатом» Богдан Шмигельський та голова відокремленого підрозділу ГО «УкрЯТ у м. Нетішині» Володимир Цибульський.

Андрій Козюра висловив сподівання, що для багатьох учасників навчання стане кроком до майбутніх наукових і технічних досягнень: «Мені надзвичайно приємно, що саме на Хмельницькій АЕС розпочинається такий важливий проєкт. Дякую вам за активність і за те, що свій особистий час ви використовуєте для поглиблення знань», – зазначив керівник підприємства.

Богдан Шмигельський наголосив, що проєкт покликаний формувати нове покоління інженерів і тех-

нічних фахівців: «Можливо, саме серед вас є майбутні винахідники нових технологій і технічних рішень. Україна потребує сильних інженерів, і такі ініціативи допомагають формувати потужний кадровий потенціал держави».

Працюватимуть з учнями досвідчені педагоги Юлія Защини та Майя Юзюк. Під час першої зустрічі викладачі наголосили на важливості точних наук для розвитку мислення та майбутнього професійного вибору. Педагоги переконані, що участь у проєкті допоможе школярам подолати складнощі у вивченні предметів і відкрити для себе інтелектуальний азарт науки.

Організатори також передбачили систему мотивації для учасників освітнього центру. Найактивніших учнів заохочуватимуть подарунками для навчання, що стане додатковим стимулом до поглиблення знань і розвитку інтересу до точних наук, а найкращі випускники центру

на Хмельницькій АЕС отримають окремі цінні подарунки від генерального директора.

Окремим проєктом енергокомпанії та УкрЯТ стане проведення олімпіади «Реактор знань». Участь у ній зможуть взяти як слухачі освітнього центру, так і учні 7–11 класів закладів освіти громади. Інтелектуальні змагання покликані підтримати талановиту молодь, популяризувати фізику та математику і створити нові можливості для розвитку здібних школярів.

Освітній центр «Реактор знань» має на меті не лише підвищити рівень знань учнів з фізики та математики, а й показати практичне застосування цих наук у сучасних технологіях, зокрема в атомній енергетиці.

Організатори переконані, що проєкт стане важливим кроком у популяризації технічних професій та розвитку інтелектуального потенціалу молоді міст-супутників атомних електростанцій.

підтримка

Автобуси – з конвеєра

Шепетівська та Заслуженська громади Хмельницької області отримали по одному новому шкільному автобусу, які були закуплені за підтримки міжнародної неурядової організації Plan International та за фінансування Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ).

Цій події передувала зустріч начальника Хмельницької ОВА Сергія Тюріна із делегацією Представництва Іноземної Неурядової Організації Plan International, яку очолює голова Представництва, директор з питань реагування на кризові ситуації в Україні Свен Маріетта А. Коппенс.

Нові автобуси допоможуть громадам задовольнити нагальні потреби в організації підвозу учнів, зокрема тих, які проживають у віддалених населених пунктах. Їх особливістю є автоматична платформа для зручного доступу до салону учнів з обмеженими фізичними можливостями, що забезпечує інклюзивність і комфорт

для всіх дітей громад.

«В умовах війни доступ до освіти залишається одним із ключових чинників стабільності для дітей та їхніх родин. Надійний та безпечний шкільний транспорт є необхідним, щоб діти могли продовжувати навчання попри всі виклики. Ми вдячні нашим партнерам та місцевим громадам, які допомагають реалізовувати ці практичні рішення», – зазначив Свен Коппенс, директор з питань реагування на кризові ситуації в Україні, Plan International.

До слова, передача автобусів стала можливою в межах проєкту «Building Back Better II – Будемо, відбудовуємо, покращуємо: Створення сприятливого середовища для дітей та підлітків в Україні», що фінансується Федеральним міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ) та реалізується за підтримки Plan International Україна на території Хмельницької, Кіровоградської, Черкаської та Вінницької областей.

Процес запущено, але є питання...

Освітня омбудсменка Надія Лещик вважає, що відкладення реформи Нової української школи (НУШ) матиме негативні наслідки для держави. Раніше петиція до Кабінету міністрів щодо призупинення її реалізації набрала необхідної для розгляду 25 тисяч голосів.

Втім, Уповноважена визнала, що в процесі реалізації реформи профільної освіти виникли проблеми, які не передбачили заздалегідь. Зокрема, школи не можуть забезпечити право на повну загальну середню освіту тих дітей, які найближчі два роки навчатимуться у 10-х та 11-х класах. За її словами, "це нормальний процес, адже реформування освіти зачіпає права та інтереси багатьох осіб".

Чому батьки вимагають зупинити реформу?

Авторка петиції Оксана Качур від імені батьків учнів просила Кабмін призупинити впровадження освітньої реформи на період воєнного стану, адже учні втрачають право на рівний доступ до освіти. Крім того, вона звернула увагу на те, що теперішні дев'ятикласники, які не починали навчання за НУШ, не можуть продовжити навчання у старших класах своїх шкіл.

"Наразі батьки масово звертаються до освітнього омбудсмена та до органів управління освітою з проханням завершити навчання у "своєму" закладі освіти,

де дитина розпочинала навчання", – зауважила омбудсменка.

Як пояснила Надія Лещик, це пов'язано з тим, що місцеві влади затвердили плани формування мережі закладів освіти, за якою до 1 вересня 2027 року мають утворити ліцеї для здобуття профільної освіти старшокласниками.

"Фактично плани формування мережі закладів освіти вже були затверджені, частина їх уже виконана. Тому зараз їх складно змінювати й необхідно виконувати. Більшість громад здійснює поступову реалізацію формування мережі закладів освіти, частина її завершила, частина очікує", – зауважила омбудсменка.

Однак учні, які зараз перебувають у 9-х класах, не навчаються за стандартами НУШ. Вони здобувають освіту за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженою наказом МОН від 20 квітня 2018 року. Цей державний стандарт втрачає свою чинність 1 вересня 2026-го, тож для десяти- та одинадцятикласників не розробили стандарт та програму на 2026/27 та 2027/28 навчальні роки.

Яке вирішення пропонує омбудсменка?

За словами Лещик, у такому разі слід розглядати ситуацію, за якої у громадах рік або два існуватимуть два типи ліцеїв:

- ліцеї, які навчатимуть за дворічним Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти 2011 року (10-й та 11-й клас);

- ліцеї, які навчатимуть за новим Державним стандартом профільної середньої освіти 2024 року.

- "Таке навчання може бути як у межах одного закладу, так і в різних закладах освіти, для того, щоб дати змогу завершити навчання дітям.

- Тому виходом може бути прийняття зараз громадами рішення про реорганізацію ліцеїв у гімназії з 01.09.2028 року. Це покращить впровадження реформи, видачу документів про повну загальну середню освіту та забезпечить права дітей", – наголосила омбудсменка.

- Зокрема вона рекомендує Міносвіти продовжити дію Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти до 30 червня 2028 року, а також надати рекомендації щодо забезпечення права на повну загальну середню освіту учням 10-х та 11-х класів, які не йдуть за НУШ, аби розв'язати проблему.

- Також Лещик закликає відомство здійснювати більш гнучкий підхід у формуванні мережі ліцеїв і запровадити перехідний період.

- Нагадаємо, що з 1 вересня 2026 року розпочнеться пілотний етап "профільної" реформи старшої школи. Її випробують на 150 закладах освіти по всій країні.

оновлення

«Гармонія» – з харчоблоком

У Нетішинській гімназії "Гармонія" завершено капітальний ремонт харчоблоку. На оновлення витратили понад 14,6 мільйона гривень із міського та обласного бюджетів. За словами місцевих посадовців, об'єкт уже повноцінно працює і щоденно тут харчуються понад 500 учнів.

Як повідомили у Нетішинській міськраді, громада отримала сучасний харчоблок площею понад 940 м² із продуманою логістикою процесів та безпечними умовами праці.

У харчоблоці провели повне оновлення інженерних мереж: системи вентиляції, електропостачання, водопроводу та каналізації. Здійснили будівельні та оздоблювальні роботи у приміщеннях. Також вдалося оновити технологічне оснащення кухні, холодильних камер та роздавальних ліній.

Загальна вартість робіт, за інформацією муніципалітету, становить 14 млн 690 тисяч грн.

нагорода

За бойову звитягу

Президент Володимир Зеленський відзначив орденом «За заслуги» III ступеня захисника з Хмельниччини Сергія Мельника. До повномасштабного вторгнення він працював у Шепетівському профліцеї. Коли ж почалася Велика війна — добровольцем пішов до війська. Стали на захист країни і двоє його синів.

Сергій Мельник служив на Харківському напрямку. В полку протиповітряної оборони обіймав посаду заступника командира батареї з морально-психологічного забезпечення.

Після завершення військової служби у 2023 році захисник повернувся до педагогічної діяльності. Сьогодні навчає молодь предмета «Захист України», влаштовуючи тактичні вщколи, стрілецькі тренування і навчання з домедичної допомоги.

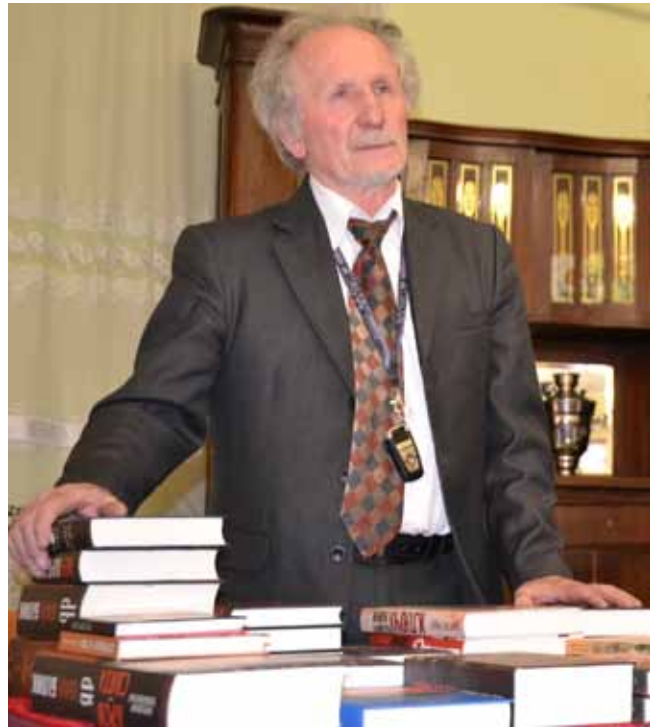
духовність

Книги хвилюють і гартують

«Книги, спалені війною» — так називалася літературна зустріч з київським письменником і видавцем Володимиром Шовкошитним, що відбулася у Хмельницькому обласному літературному музеї. Так, війна, розв'язана московією проти України, нищить і життя людей, і їхні долі, і майно, і домівки, нищить об'єкти культури, нищить книги.

У ніч на 17 червня минулого року дві рашистські ракети влучили в приміщення, де містилося видавництво «Український пріоритет» — його офіс і склади. У вогні загинуло сімдесят тисяч книг. До речі, серед них — і майже весь тираж роману директора Хмельницького обласного літературного музею Василя Горбатюка «Ще настане ваша пора»...

Потрібно було знайти в собі сили, мужність — і вистояти, і незрушно тримати містечкий фронт, нести до людей українське слово — правдиве, містке, безсмертне. Український пріоритет і далі видає книги, які розкривають українську історію з давніх давніх, крізь віки боротьби за волю, незалежність — до нинішнього дня, коли вирішується майбуття українського народу.

Вчителі української мови та літератури, історії, бібліотечні працівники, просто читачі з цікавістю слухали письменника й видавця Володимира Шовкошитного про його працю, про його творчі й виробничі надбання, охоче купували книги, що хвилюють серця, гартують силу духу. Книги, що пройшли крізь вогонь — і ракетний, і творчий.

патріотизм

Відчутти дух криївки...

Здобувачі освіти Державного навчального закладу «Вище професійне училище №11 м. Хмельницького» відвідали тир-криївку «Стінка», що діє у Хмельницькій громаді. Учні ознайомилися з історією українського добровольчого руху та дізналися більше про боротьбу українців за свободу і незалежність держави. У межах екскурсії відвідувачам представили тематичні експозиції, а також розповіли про ключові етапи становлення добровольчих формувань.

Тир-криївка «Стінка» є локацією, де проводять тематичні екскурсії, просвітницькі зустрічі та заходи історико-патріотичного спрямування. Такі відвідини дають можливість молоді глибше ознайомитися з історією України та її визвольної боротьби.

Готуємося до тестування

У квітні 2026 року розпочнеться реєстрація на вступні випробування до магістратури та аспірантури, які проводитимуть у форматі зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО). Календарний план організації на проведення тестування затвердили в Міністерстві освіти і науки.

Цьогоріч охочі вступити на магістратуру та аспірантуру мають обов'язково скласти єдиний вступний іспит (ЄВІ). Тестування включатиме тест загальної навчальної компетентності (ТЗНК) і тест з іноземної мови.

Вступники до магістратури деяких спеціальностей додатково мають скласти єдине фахове вступне випробування (ЄФВВ). Іспит проводитимуть за 11 спрямуваннями:

- біоетика;
- економіка та міжнародна економіка;
- інформаційні технології;
- історія мистецтва;
- мовознавство;
- облік та фінанси;
- педагогіка та психологія;
- політологія та міжнародні відносини;
- право та міжнародне право;

- психологія та соціологія;
- управління та адміністрування.

Вступники до аспірантури також матимуть можливість скласти іспит з методології наукових досліджень.

Як проходитиме вступна кампанія до магістратури?

Реєстрація на тестування розпочнеться 23 квітня і триватиме до 14 травня. При цьому опрацюватимуть документи охочих пройти вступні випробування до 19 травня.

Запрошення-перепустки з'являться в кабінетах учасників до 19 червня.

Тестування проходитиме з 26 червня по 14 липня. Результати учасники отримають до 23 липня.

Також цьогоріч запланували додаткову сесію для тих, хто не склав іспити в основний період тестування, (не змогли розпочати або завершити виконання завдань; обрали проходити ЄФВВ за спрямуванням, предметні тести з яких відбуваються одночасно під час основної сесії).

- Реєстрація на додатковий період проходитиме з 26 по 28 травня, а запро-

шення учасники отримають до 28 липня.

- Самі ж іспити проходитимуть упродовж 3-21 серпня, а їхні результати надійдуть до 21 серпня.

Як проходитиме вступна кампанія до аспірантури?

- Охочі здобути ступінь доктора філософії або доктора мистецтва мають пройти реєстрацію з 23 квітня по 14 травня. Опрацювання заявок триватиме до 19 травня.

- Інформацію про місце та час проведення основної сесії учасники отримають у кабінетах до 19 червня. Іспити проходитимуть з 14 по 29 липня, а результати надійдуть до 7 серпня.

- Додатковий період реєстрації триватиме з 26 по 28 травня, а запрошення на тестування надійдуть до 19 серпня. Охочі вступити на аспірантуру складатимуть іспити додаткової сесії з 24 по 28 серпня, а свої результати дізнаються до 4 вересня.

Раніше в Україні суттєво збільшили розмір президентських грантів для молодих учених і докторів наук.

співпраця

Від дослідження – до апробації

Голова обласної ради Віолета Лабазюк і ректор Хмельницького національного університету Сергій Матюх підписали договір про науково-технічну співпрацю. Документ, зокрема, передбачає спільну участь у виконанні та впровадженні науково-дослідних робіт та у підготовці фахівців вищої кваліфікації. ХНУ бере на себе виконання науково-дослідної роботи «Трансформація моделі економічного зростання регіону в руслі цілей сталого розвитку», а обласна рада забезпечить апробацію дослідження.

Отримані результати стануть основою для формування збалансованого плану соціально-економічного розвитку області, з урахуванням ресурсного потенціалу, ринкових можливостей та сучасних інституційних змін.

ДУМКИ ВГОЛОС

Мозок поспіху не любить

Останніми роками світ освіти нагадував модний подіум. Усі металися в пошуку найновішого, найцифровішого, найпрогресивнішого. Планшети, екрани, цифрові підручники, тотальна діджиталізація - усе це розглядалося майже як синонім якості.

І ось, нарешті, провівши дослідження і побачивши зниження рівня якості освіти, країни Європи роблять крок у бік здорового глузду.

Швеція офіційно інвестує у збільшення друкованих підручників і менше екранного часу в школі. Данія на державному рівні випустила рекомендації для шкіл щодо обмеження екранного навантаження. У Фінляндії частина шкіл, які кілька років активно йшли в цифру, повертаються до книжок, паперу і ручки, бо побачили просту річ: концентрація падає, увага сиплеться, а навчання стає поверхневим.

І знаєте, що я думаю? Нарешті. І дуже чекаю, коли ці тренди, які ми так любимо запозичувати, дійдуть до нас.

Я не проти технологій, вони справді дуже допомагають і полегшують життя. Але я проти сліпого захоплення ними. Особливо в питаннях навчання дітей.

Бо хоч би що нового з'являлося, мозок людини не оновлюється кожен сезон, як застосунки. Він працює за своїми законами. Йому потрібен час. Концентрація. Повтори. Осмислення. Йому треба читання і письмо. Саме тому я ніколи не розуміла цієї недалекоглядної ідеї підмінити природні процеси нашого мозку, які відповідають за навчання, яскравим новим цифровим рухом.

Навчання – це процес, у якому інформація має перейти в довгострокову пам'ять, укластися в систему, зв'язатися з попереднім досвідом, стати знанням, яким можна буде користуватися.

Колись чула в свою сторону закиди про те, що сучасна школа не може використовувати такий застарілий метод як письмо. І тільки сміялася з недолугості цього, з дозволу сказати, методичного аналізу роботи моєї школи.

Не буду приховувати, я люблю, коли час розставляє все про своїх місцях і показує реальний професіоналізм. Бо люди в погоню за формою забувають про суть.

Так от, сучасні дослідження показують, те, що і так було давно відомо: письмо від руки активує значно складніші мозкові зв'язки, ніж набір тексту на клавіатурі. Коли дитина пише, вона глибше обробляє матеріал, включає увагу, моторику, зорове сприйняття, темп мислення, послідовність. І саме ця складність працює на результат.

І ще одна незручна правда. OECD (Організація економічного співробітництва та розвитку) прямо фіксує: надмірне використання гаджетів знижує успішність. І це не дивно. Разом з екраном приходять спокуса перемикнути, розірвана увага і мозок, який навчився поверхневості.

Поки хтось метушився в пошуках «найсучаснішого», ми всі 22 роки свого існування опиралися на психологію, фізіологію, вікові особливості дітей і закони роботи мозку. Так, ми використовували нові технології. Але не молилися на них. Бо хороший вчитель той, хто розуміє, як насправді вчиться дитина.

Тому сьогоднішнє повернення до книжок, читання, письма ручкою – це крок до здорового глузду. До освіти, яка спирається не на моду, а на науку. Не на вау-ефект, а на результат. Не на ілюзію прогресу, а на реальне навчання.

Бо наш мозок, як і раніше, любить не поспіх, а глибину. Не шум, а зміст. Не безкінечне гортання, а думку, яка встигає осісти. А дитячий і поготів.

Любов ЯНОВСЬКА.

ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

Чарівний світ ляльок

У Хмельницькому академічному обласному театрі ляльок відбувся обласний фестиваль-конкурс лялькових театрів закладів загальної середньої та позашкільної освіти «Чарівний світ ляльок».

Захід проведено з метою виявлення талановитих і обдарованих дітей, розвитку їхніх творчих здібностей, формування художнього світогляду, а також набуття здобувачами освіти практичних навичок акторської майстерності, сценічної мови та пластики.

Організаторами фестивалю виступили Хмельницький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді та Хмельницький академічний обласний театр ляльок.

Участь у конкурсі взяли колективи з різних територіальних громад, які представили різножанрові театральні постановки. Виступи учасників продемонстрували належний рівень підготовки, креативність та зацікавленість дітей і молоді у розвитку театрального мистецтва.

За результатами оцінювання журі п'ять колективів нагороджено дипломами I ступеня, п'ять – дипломами II ступеня.

Найвищу нагороду фестивалю – Гран-прі – здобули вихованці закладу позашкільної освіти «Будинок дитячої творчості» Нетішинської міської ради, гурток «Театр ляльок», за виставу «Коти-біженці».

Проведення подібних заходів сприяє підтримці та розвитку дитячої і юнацької творчості, популяризації театрального мистецтва та формуванню культурного середовища в області.

Модель набуває системності

Обласним ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти та науково-методичним центром виховної роботи, позашкільної освіти та моніторингових досліджень ХОІППО ім.А.Назаренка за участі Департаменту освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації проведено семінар: «Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів позашкільної освіти».

До участі у заході було запрошено керівників інклюзивно-ресурсних центрів та керівників закладів позашкільної освіти з метою вироблення моделі системного супроводу ІРЦ закладів позашкільної освіти на етапі розробки комплексу ефектив-

них стратегій і заходів щодо реалізації освітньої траєкторії учня з особливими освітніми потребами.

Актуальність забезпечення права дитини з особливими освітніми потребами на відповідне освітнє середовище в умовах закладу позашкільної освіти висвітлили у своєму виступі Алла Марисюк, завідувачка сектору спеціальної освіти та інклюзивного навчання управління дошкільної та загальної середньої освіти і ресурсного забезпечення Департаменту освіти і науки Хмельницької ОДА та Аліса Генега, головний спеціаліст вказаного сектору.

Григорій Гончарук, завідувач НМЦ виховної роботи,

позашкільної освіти та моніторингових досліджень ХОІППО ім.А.Назаренка наголосив на важливості підвищення професійної компетентності педагогічних працівників закладів позашкільної освіти щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами та організації інклюзивного навчання.

Алгоритм ефективної співпраці керівників ІРЦ із закладами позашкільної освіти з метою забезпечення права дітей з ООП на позашкільну освіту розкрила у своєму виступі Ганна Синявська, завідувач обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти.

Важливість та необхідність створення толерантного

психологічного середовища в системі гурткової роботи означила Надія Орловська, методист НМЦ виховної роботи, позашкільної освіти та моніторингових досліджень ХОІППО.

Досвідом роботи щодо організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами у закладі позашкільної освіти поділилась Марина Завірюха, директор Будинку творчості дітей та юнацтва Красилівської міської ради.

Семінар завершився обговоренням актуальних питань щодо створення умов для інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами в умовах закладу позашкільної освіти.

конференція

Духовні витoki Поділля

З нагоди 105-ої річниці від дня заснування Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії у навчальному закладі відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Духовні витoki Поділля: педагоги та випускники Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії в історії краю». У науковому зібранні взяв участь перший заступник голови обласної ради Володимир Гончарук, виконувачка обов'язків ректора академії Інна Шоробура, директор Державного архіву Хмельницької області Катерина Бурдуваліс, науково-педагогічний колектив, краєзнавці.

Учасники конференції обговорили

заснування Вищих педагогічних курсів на Поділлі, трансформаційні процеси в історії ХГПА, згадали й про викладацький склад закладу (1921-2026 рр.). Окрім того, доповідачі поінформували присутніх про поступ навчально-методичної, наукової, виховної роботи та розповіли про відомих випускників навчального закладу. Окрему увагу приділили співпраці гуманітарно-педагогічної академії із закладами освіти, науковими установами України та зарубіжжя, органами державної та місцевої влади.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія – один з найстаріших закладів освіти Поділля, який пройшов

довгий і славний шлях від Вищих педагогічних курсів у 1921 році, переживши війну, кардинальні зміни суспільно-політичного й економічного ладу, безліч реформ системи освіти, реорганізації. Багато викладачів академії, тисячі її випускників зробили гідний внесок у розвиток української науки та освіти, стали активними творцями духовної та матеріальної культури України. Викладачі академії упродовж десятиліть зберігають і примножують унікальний науково-педагогічний потенціал і багаторічні традиції, продовжують надавати студентській молоді освіту вищого ґатунку.

до джерел

Вабить рідна світлиця

У дитячих садках Хмельницького відбулася серія заходів «Мандрівка до української світлиці». Це не просто тематичні заняття, а жива зустріч дітей з українською культурою, традиціями та родинними цінностями. Малеча поринула в атмосферу справжньої світлиці: знайомилась із народними звичаями, символами, предметами побуту.

Через такі ініціативи з раннього віку формується у дітей любов до рідної культури, повага до традицій.

зарубіжний досвід

Як кинути пити й палити

В Ісландії науковці з'ясували, які біохімічні процеси викликають залежність, і за 20 років у кілька разів скоротили кількість підлітків, які палять та вживають алкоголь. Про це пише журнал Mosaic Science.

До речі, можна залежати не тільки від паління чи алкоголю, а й від машини, грошей чи певної їжі. Школярам пообіцяли включити до програми безкоштовні майстер-класи з будь-якого виду спорту чи мистецтва, яким вони хотіли б навчитися.

Учені припустили, що за емоційним ефектом такі заняття повинні були мати той самий вплив на підлітків, що алкоголь чи сигарети. Додаткові заняття тричі на тиждень були спеціально профінансовані державою. Кожному підлітку запропонували брати участь у програмі три місяці, але багато хто продовжує заняття і через п'ять років.

«Танці, музика, малювання або спорт теж викликають біохімічні процеси в мозку, які дозволяють краще справлятися зі стресом», – зазначили вчені.

Аби вирішити проблеми нікотинової та алкогольної залежності серед підлітків, владі довелося також змінити закон. В Ісландії заборонили рекламу цигарок та алкогольних напоїв, а також створили спеціальні батьківські організації, які разом зі школою допомагали учням впоратися із психологічними проблемами.

«Дивно, що подібними методами досі не користуються в інших країнах», – зазначають учені. У середині 90-х ісландські підлітки входили до числа тих, що найбільше п'ють і палять в Європі. Сьогодні Ісландія очолює таблицю європейських країн, у яких тінейджери ведуть найздоровіший спосіб життя. Країні вдалося скоротити кількість підлітків, що регулярно вживають алкоголь, з 48% до 5%, а курців — з 23% до 3%.

В.ДРОЗДОВ.

успіх

Підтвердили майстерність

В Івано-Франківську відбувся відкритий всеукраїнський турнір «Кубок Карпат» з тхеквондо (ВТФ). У змаганнях взяли участь 420 спортсменів із різних регіонів України.

Хмельницьку міську територіальну громаду представили вихованці дитячо-юнацької спортивної школи №3, які продемонстрували результативні виступи та здобули 10 нагород різного ґатунку. Зокрема, перші місця вибороли: Тимофій Олефіренко, Костянтин Сабадаш, Вероніка Голубенко, Орест Гладкий.

Ще група юних подолян здобули «срібло» і «бронзу».

Підготовку спортсменів забезпечили тренери-викладачі Наталія та Сергій Пісоцькі.